

Inhoudsopgave	pag. 1
Voorwoord	pag. 2
Inleiding	pag. 3
Deel 1	
1.1 Typering	pag. 4
1.2 Doelgroepen van de dierenfysiotherapeut	pag. 4
1.3 Werkomgeving	pag. 5
1.4 Werkwijze dierenfysiotherapeut	pag. 5
1.4.1 Methodisch handelen	pag. 5
1.4.2 Verrichtingen	pag. 6
1.5 Ontwikkelingen in de dierfysiotherapie	pag. 7
1.6 Complexiteit	pag. 7
1.7 Wet en regelgeving	pag. 8
1.8 De opleiding en deskundigheid van de dierenfysiotherapeut	pag. 9
2.1 De competente dierenfysiotherapeut	pag. 11
2.2 Context en niveau	pag. 11
2.2.1 De dierenfysiotherapeut EQF niveau 6	pag. 12
2.2.2 De dierenfysiotherapeut EQF niveau 7	pag. 12
2.3 Opbouw van het competentieprofiel	pag. 13
2.4 De competentiegebieden	pag. 13
2.5 Kennis en vaardigheden van de dierenfysiotherapeut	pag. 14
Deel 2	
3. Competentieprofiel dierenfysiotherapeut	pag. 19
3.1 Dierfysiotherapeutisch handelen	pag. 19
3.2 Communiceren	pag. 21
3.3 Samenwerken	pag. 22
3.4 Kennis delen en wetenschap beoefenen	pag. 23
3.5 Maatschappelijk handelen	pag. 24
3.6 Organisatie	pag. 24
Nawoord	pag. 26
4 Bijlagen	pag. 27
4.1 Besluit diergeneeskundigen	pag. 27
4.2 Regeling diergeneeskundigen	pag. 28
4.3 Regeling diergeneeskundigen bijlage	pag. 30
4.4 Begripsbepalingen Besluit diergeneeskundigen	pag. 36

Voorwoord

Het Beroepscompetentieprofiel Dierfysiotherapie is geïnspireerd op de ontwikkelingen binnen het KNGF en de behoefte van de opleiding dierfysiotherapie om duidelijke kaders te hebben waarbinnen het onderwijs moet plaatsvinden. In dit competentieprofiel is ervoor gekozen om het competentieprofiel te richten op het niveau van de beginnend dierenfysiotherapeut (EQF6) en niet op dat van een professional master (EQF7). De meeste beroepscompetentieprofielen zijn wel beschreven naar het niveau van een master, maar aangezien dit document ook een leidraad moet zijn voor de opleiding dierfysiotherapie is de keuze gemaakt om dit te schrijven op het niveau van de beginnend dierenfysiotherapeut (EQF6). Wel worden de verschillen tussen de EQF6 en EQF7(master) beschreven.

Bij het maken van een indeling van dit competentieprofiel is dezelfde indeling aangehouden als die van het KNGF.

In dit beroepscompetentieprofiel worden de competenties beschreven die de dierenfysiotherapeut nodig heeft om taken uit te voeren en problemen op te lossen in zijn werksituatie. Dat vermogen bestaat uit een samenhangend geheel van kennis, inzicht, vaardigheden en attitudekenmerken geplaatst in de beroepscontext van de dierenfysiotherapeut. Dit profiel richt zich vooral op de onderscheidende competenties. De algemeen fysiotherapeutische competenties, waarover hij al dient te beschikken na het behalen van het diploma fysiotherapie, zijn voornamelijk in dit profiel gezet, maar getransformeerd naar de dierfysiotherapie. Dit om een compleet beeld te hebben en niet terugverwezen hoeft te worden naar het algemeen fysiotherapeutisch beroepsprofiel van het KNGF.

Ik dank Guy Blom, Susan Arendse, Nanda van Velzen en het bestuur van de NVFD voor het kritisch lezen en becommentariëren van dit stuk.

Michiel Moens

Inleiding

Sinds 1986 wordt de term dierfysiotherapie gebruikt. In 1986 werden de eerste schreden gezet om dierfysiotherapie in Nederland op de kaart te zetten. In 1988 was de eerste 10-daagse cursus dierfysiotherapie een feit. De opleiding tot dierenfysiotherapeut startte in Amsterdam bij de opleiding fysiotherapie “Leffelaar”. Een afgeronde humane opleiding fysiotherapie werd als vooropleiding verplicht gesteld. Om de belangen van de dierenfysiotherapeuten te behartigen werd in 1989 de overkoepelende beroepsorganisatie, de NVFD, opgericht. Het toenmalige bestuur heeft in 1992 kunnen realiseren dat het beroep en de titel dierenfysiotherapeut beschermd werden. Alleen afgestudeerde dierenfysiotherapeuten mogen dus de titel dierenfysiotherapeut voeren.

Dierfysiotherapie wordt door steeds meer dierenartsen, eigenaren van dieren en verzekeringsmaatschappijen als een welkome aanvulling gezien bij het behandelen van bewegingsproblemen bij zowel paarden als gezelschapsdieren. De dierenfysiotherapeut wordt ook steeds vaker ingeschakeld om het sportief presteren van paard en hond te optimaliseren. Er ontstaan steeds meer samenwerkingsverbanden tussen de opleiding dierfysiotherapie en de universitaire opleiding tot dierenarts en tussen de individuele dierenfysiotherapeut en dierenartsen. De dierfysiotherapie verdient een beroepscompetentieprofiel dat een duidelijke beschrijving geeft van de competenties die van een dierenfysiotherapeut verwacht mogen worden en welke positie de dierfysiotherapie inneemt binnen de zorg van dieren. Ondertussen heeft het beroep zich ontwikkeld en heeft ook de opleiding zich aangepast aan de professionele instelling die heden ten dagen nodig is voor een verantwoorde beroepsuitoefening. Wat gedaan wordt, moet gebaseerd zijn op wetenschappelijke evidentie alsook op praktische uitvoerbaarheid. Ofwel niet alleen evidence based practice maar zeker ook best practice, liefst gebaseerd op evidence. Door het leren klinisch redeneren zijn er slagen gemaakt en dat heeft geleid tot een dierenfysiotherapeut met een ander abstractieniveau. Dat het beroep zich nog zal door- ontwikkelen lijkt een zekerheid; het beroepscompetentieprofiel is derhalve nooit af en zal mee veranderen. Dit profiel maakt duidelijk dat de dierenfysiotherapeut staat voor kwaliteit en zal ons leiden naar het toekomstperspectief.

In de beschrijving van het beroepscompetentieprofiel wordt gesproken over de behandelaar en de patiënt. Met de behandelaar wordt de dierenfysiotherapeut bedoeld en met de patiënt het dier dat behandeld wordt. De eigenaar van het dier wordt aangeduid als cliënt.

In dit BCP (beroepscompetentieprofiel) wordt de dierenfysiotherapeut in de ‘hij-vorm’ beschreven. Dit is volledig willekeurig gekozen.

Hoe ziet het beroepsprofiel er uit?

Deel 1 beschrijft de typering, de doelgroep, de werkomgeving en de wettelijke kaders waarbinnen de dierfysiotherapie valt.

Deel 2 beschrijft het competentieprofiel van de dierenfysiotherapeut .

In navolging van het KNGF, waar in haar BCP beschreven staat dat gestreefd wordt om in 2025 studenten af te leveren op niveau 7 van het European Qualifications Framework (EQF), zal de toekomstige dierenfysiotherapeut er ook één moeten zijn op het niveau van professional master, overeenkomstig niveau 7 van het European Qualifications Framework (EQF)

In het tweede deel van hoofdstuk 2 zijn de competenties gedetailleerd beschreven op niveau 6 van het European Qualifications Framework (EQF).

Deel 1

1.1 Typering dierfysiotherapie

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de werkomgeving van de dierfysiotherapeut. Vervolgens wordt een beschrijving van de werkzaamheden, de complexiteit van deze werkzaamheden en de opleiding van de dierfysiotherapeut gegeven.

De dierfysiotherapeut richt zich vnl. op houding- en beweginggerelateerde problematiek. Preventie is een essentieel onderdeel van de dierfysiotherapeutische visie op hulpverlening. De dierfysiotherapeut verleent zorggerelateerde en geïndiceerde preventie. Beide gaan uit van het functioneren van het dier en diens (dreigende) problemen met bewegen.

De dierfysiotherapeut werkt nauw samen met dierenartsen, paraveterinair, trainers / instructeurs en andere professionals in de dierengezondheidszorg.

De patiënten kunnen verwezen worden door de dierenarts en er kan sprake zijn van directe zorgverlening zonder eerdere interventie van de dierenarts. Er wordt dan gesproken over directe toegankelijkheid (DTF). Bij de wet, zie wet en regelgeving (blz.7§2 art3.5), mogen de dierfysiotherapeuten uitsluitend op verwijzing van de dierenarts een dier behandelen. Er is slechts sprake van directe toegankelijkheid bij preventieve zorg. Mocht bij een consult, vallend onder de term directe toegankelijkheid, pathologie gevonden worden, dan zal de dierfysiotherapeut contact moeten opnemen met, of een bericht moeten sturen naar de behandelend dierenarts.

De dierfysiotherapeut bepaalt of er wel of geen indicatie voor dierfysiotherapie is en of hij competent is om aan de cliënt de gewenste hulp te bieden. Indien de patiënt naast dierfysiotherapie (ook) andere hulp nodig heeft, verwijst de dierfysiotherapeut de cliënt terug naar de verwijzer of, indien de cliënt zonder verwijzing is gekomen, adviseert de dierfysiotherapeut de cliënt een andere zorgverlener of een gespecialiseerde dierfysiotherapeut te consulteren.

1.2 Doelgroepen van de dierfysiotherapeut

De doelgroepen van de dierfysiotherapeut zijn gezelschapsdieren, waarvan de hond het grootste aandeel vormt, en paarden met houding- en beweginggerelateerde zorgvragen die een specialistisch antwoord behoeven. De honden en paarden waar de dierfysiotherapeut mee te maken heeft, kunnen voor verschillende doelen gehouden c.q. gebruikt worden, n.l. voor:

- a. recreatie/gezelligheid
- b. prestatiegerichte sport /wedstrijdsport
- c. topsport
- d. werk

De (sport)revalidatie, begeleid door de dierfysiotherapeut, richt zich op de periode vanaf het ontstaan van de blessure totdat de sporter zijn sport hervat op het hoogst haalbare niveau. Het begrip specificiteit staat daarbij centraal, hetgeen zegt dat binnen de grenzen van de belastbaarheid wordt gedaan wat gevraagd wordt voor de sport van de patiënt. In de zorgketen

betekent dit dat de dierenfysiotherapeut in de verschillende fases van herstel van de patiënt een rol kan spelen.

Gezien de specifieke deskundigheid van de dierenfysiotherapeut op het terrein van de inspanningsfysiologie, en het houdings- en bewegingsapparaat, zal de dierenfysiotherapeut ook deze competenties inzetten in de behandeling en begeleiding van de verschillende patiëntengroepen. Specifieke deskundigheid ten aanzien van de aandoening in relatie tot het activiteitsniveau van het dier (recreatie/sportbeoefening) en inspanningsfysiologische mechanismen is dan wel een voorwaarde. Ook kan daarbij worden gedacht aan samenwerking met instructeurs, trainers of dierenartsen met specifieke deskundigheid bij de betreffende aandoening.

Het is van belang om daarbij duidelijkheid te hebben over de meerwaarde van de verschillende hulpverleners in de totale zorgketen. Dit vraagt om heldere communicatie en samenwerking tussen de verschillende hulpverleners.

1.3 Werkomgeving

De dierfysiotherapie vindt zowel intramuraal als extramuraal plaats. Intramurale zorg voor de behandeling van het gezelschapsdier of paard vindt plaats in de praktijkruimte van de dierenarts of die van de dierenfysiotherapeut. Extramurale zorg vindt plaats op stal, c.q. aan huis. Daarnaast komt men dierenfysiotherapeuten tegen bij sportverenigingen, sportbonden en sportorganisaties.

Naast de zorg- en dienstverlening die de dierenfysiotherapeut levert aan de dieren en de eigenaren is hij breder werkzaam in en vanuit zijn eigen organisatie en beroep.

De dierenfysiotherapeut heeft een open attitude die transparantie van de zorg mogelijk maakt, zodat de kwaliteit van de dierfysiotherapie verbeterd wordt. Daarvoor werkt hij op diverse manieren samen met zijn directe collega's (IOF). Op macroniveau is een dierenfysiotherapeut betrokken bij beroepsinnovatie. Hij levert dan bijvoorbeeld een bijdrage aan congressen en workshops.

1.4 Werkwijze dierenfysiotherapeut

1.4.1 Methodisch handelen

Dierenfysiotherapeuten screenen, onderzoeken, behandelen en evalueren klachten van patiënten en handelen gedurende het gehele (behandel)proces methodisch zoals dit in de richtlijn fysiotherapeutische verslaglegging (KNGF; zie bijlage) beschreven staat. Het dierfysiotherapeutisch handelen kent drie processen zoals beschreven in de Praktijkrichtlijn Fysiotherapeutische verslaglegging 2011 (KNGF). Deze processen hebben een cyclisch karakter.

1. Screeningsproces: waarin door middel van een gerichte anamnese, eventueel aangevuld met lichamelijk onderzoek, besloten wordt of het gepresenteerde gezondheidsprobleem binnen of buiten het beroepsdomein van de dierfysiotherapie valt.
2. Diagnostisch proces: waarin de dierenfysiotherapeut op methodische wijze het probleem met bewegen van de patiënt inventariseert, analyseert en relateert aan de hulpvraag van de cliënt.

Dit proces leidt tot het formuleren van een voor de cliënt gewenst en haalbaar behandelplan met expliciete doelen, of tot een door- of terug verwijzing van de patiënt.

3. Therapeutisch proces: waarin de dierenfysiotherapeut in samenspraak met de cliënt het opgestelde behandelplan uitvoert en op methodische wijze de geïndiceerde behandeling verstrekt. Ook de evaluatie en afsluiting vinden tijdens dit proces plaats. In de evaluatie evalueert de dierenfysiotherapeut met de cliënt, de behandeling, het resultaat en de gevolgde procedures, als ook het gedrag van beiden in relatie tot elkaar. Na evaluatie van de behandeling besluit de cliënt in samenspraak met de dierenfysiotherapeut, aan de hand van het behaalde resultaat en de informatie van de dierenfysiotherapeut of de behandelperiode wordt afgesloten.

In het dierfysiotherapeutisch methodisch handelen vervult de interactie tussen patiënt en dierenfysiotherapeut en de interactie tussen cliënt en dierenfysiotherapeut een belangrijke rol. Mede dankzij het methodisch handelen kunnen de resultaten van de behandeling zowel intern als extern worden getoetst.

1.4.2 Verrichtingen

De dierenfysiotherapeut krijgt de patiënten verwezen door de dierenarts en wordt ook, zonder tussenkomst van een dierenarts, rechtstreeks benaderd door de cliënt. Deze screening onderscheidt zich niet van de screening zoals de humaan fysiotherapeut deze uitvoert.

Het diagnostisch proces van anamnese en onderzoek leidt tot een specifieke dierfysiotherapeutische diagnose. In een klinisch redeneerproces spoort de dierenfysiotherapeut functiestoornissen en pijnmechanismen op die verklarend kunnen zijn voor de eventueel aanwezige beperkingen in activiteiten. Om de relevante stoornissen op functieniveau te herkennen, beschikt de dierenfysiotherapeut over diagnostische kennis en vaardigheden die hem in staat stellen om de bevindingen met elkaar en met de beperkingen qua actief bewegen in verband te brengen. Hierdoor ontstaat een dierfysiotherapeutische diagnose, die de hulpvraag van de cliënt zodanig beschrijft dat die kan worden vertaald in een concreet behandelplan.

Klinisch redenerend is de dierenfysiotherapeut in staat complexe patronen en verbanden te herkennen door de meer uitgebreide en diepgaande kennis van het neuromusculoskeletale systeem. Binnen het klinisch redeneren is sprake van voornamelijk hypothetico-deductief redeneren. Dit wil zeggen dat dierenfysiotherapeut hypothesen opstelt en toetst. Het gaat om hypothesen omtrent onder andere oorzaken, prognose en risicofactoren en omtrent de indicatie voor een dierfysiotherapeutische interventie. De dierenfysiotherapeut is in dit verband tevens in staat te screenen op rode vlaggen en specifiek dierfysiotherapeutische risicofactoren en/of contra-indicaties. Dit is met name bedoeld om vast te stellen of terug verwijzing dan wel samenwerking met andere disciplines wenselijk is.

Na de anamnese voert de dierenfysiotherapeut een aantal diagnostische testen uit ter bevestiging of weerlegging van de hypothesen. De diagnostiek is specifiek op functieniveau gericht. In de interpretatie (klinisch redeneren) van de testen worden ook activiteiten en sportniveau meegenomen.

De dierenfysiotherapeut heeft specialistische kennis met betrekking tot de diagnostiek bij honden en paarden daar waar het gaat om musculoskeletale en neurologische problematiek. De verdieping ten opzichte van de algemene humaan fysiotherapeut uit zich in:

- het beheersen van specifieke anatomie bij honden en paarden
- het beheersen van specifieke gedragskenmerken bij honden en paarden
- het beheersen van specifieke pathologie bij honden en paarden

- het beheersen van specifieke etiologie bij honden en paarden
- het beheersen van specifieke kinematica bij honden en paarden
- het hebben van kennis van hulpmiddelen en materialen nodig bij het begeleiden en uitoefenen van paarden- en hondensport

1.5 Ontwikkelingen in de dierfysiotherapie

Een aantal ontwikkelingen hebben consequenties voor de beroepspraktijk van de dierfysiotherapeut. In een snel overzicht zijn deze ontwikkelingen hieronder samengevat.

a. De individuele honden- of paardensporter en ook de sportbonden professionaliseren steeds verder.

b. Door voortschrijdend inzicht worden dierfysiotherapeuten vaker ingezet bij revalidatie-/herstelprogramma's van specifieke patiëntengroepen. Rond deze patiënten ontstaan in toenemende mate zorgnetwerken waarbij de dierfysiotherapeut zijn eigen specifieke rol heeft. Ontwikkelingen in de paarden- en hondensport typeren zich, doordat er steeds meer aandacht is voor alle specialistische facetten van de sport. Het gevolg daarvan is dat de individuele sporter meer en meer begeleiding van diverse professionals krijgt.

c. Ook is de aandacht van overheid en media een belangrijke ontwikkeling in de topsport. De dierfysiotherapeut zal voortdurend balanceren in de cultuur waar een steeds hoger appèl wordt gedaan op hoogwaardige begeleiding van de sporter en de druk van de omgeving.

d. Tenslotte is er in toenemende mate aandacht voor preventie in onze maatschappij.

Door te investeren in preventie wordt het moment van interveniëren naar voren geschoven, om het risico op het ontstaan van blessures te verkleinen of het verergeren van bestaande blessures te voorkomen. De dierfysiotherapeut onderscheidt zich door de (sport)activiteitgerelateerde determinanten van overbelasting te herkennen die kans op een vertraagd herstel vergroten. Daarbij past hij of zij het revalidatieprogramma aan. Deze ontwikkelingen vragen om een voortdurende actualisering van de kennis en vaardigheden van de dierfysiotherapeut.

1.6 Complexiteit

De dierfysiotherapeut baseert zijn handelen zoveel mogelijk op wetenschappelijke inzichten, in de dierfysiotherapie ontwikkelde richtlijnen en ervaringskennis. Resultaten van wetenschappelijke onderzoeken en ontwikkelde richtlijnen zijn toegesneden op de specifieke doelgroep. De dierfysiotherapeut is in staat de onderzoeksresultaten en richtlijnen te vertalen naar de specifieke wensen en behoeften van de patiënt en cliënt. Hij werkt, met behoud van de eigen professionaliteit, naar de wensen van de eigenaar van de patiënt.

De complexiteit wordt grotendeels bepaald door de volgende factoren die, al of niet gecombineerd, voorkomen: multipathologie, complexiteit van aandoeningen, en of omgevingsfactoren die van invloed zijn op de patiënt. De veelheid aan problemen vraagt van de dierfysiotherapeut inzicht in het verloop van de problemen en de belangrijkste beïnvloedbare factoren. Tevens dient hij inzicht te hebben in de onderlinge samenhang van problemen. Op basis daarvan stelt hij de juiste prioriteiten in de behandeling.

De dierfysiotherapeut dient in staat te zijn in de hulpverlening samen te werken met professionals vanuit andere disciplines en vakgebieden. Het welzijn van het dier

is voor de dierenfysiotherapeut leidend, hij werkt daarom ook altijd nauw samen met de patiënt en diens omgeving. Hij houdt de ontwikkelingen in zijn vak(gebied) bij en past nieuwe kennis en inzichten toe in zijn werk.

1.7 Wet en regelgeving

In de Wet Dieren zijn alle wettelijke bepalingen aangaande dierfysiotherapie vastgelegd. Middels Nota's van toelichting kunnen wijzigingen hierin aangebracht worden.

In §2 van het Besluit diergeneeskundigen (zie bijlage 1) staan in artikel 3.4 de voorwaarden van toelating beschreven. In artikel 3.5 vallend onder §2 staat de betrokkenheid van de dierenarts beschreven. Hierin staat, dat "het uitoefenen van dierfysiotherapie uitsluitend wordt toegepast bij een dier na een verwijzing door een dierenarts".

De wettelijke opleidingseisen tot dierenfysiotherapeut staan beschreven in: Regeling diergeneeskundigen. In de opleidingseisen diergeneeskundigen, niet zijnde dierenartsen in hfst. 2 §2 (zie bijlage 2) staan de voorwaarden opleiding dierenfysiotherapeut, examencommissie, deskundigen, gecommiteerden, toelating tot het examen, stage, voorwaarden aan het examen, uitslag en beroep beschreven.

In regeling diergeneeskundigen (zie bijlage 3) is een bijlage ingesloten behorende bij artikelen 2.2 t/m 2.10 van de Regeling diergeneeskundigen genaamd: Leerplan dierfysiotherapie.

Hier staat de wettelijke beroepsomschrijving:

'De dierenfysiotherapeut richt zich in het bijzonder op honden, katten en paarden en in meer algemene zin op de gehouden diersoorten. De dierfysiotherapie is met name gericht op het bewegingsapparaat. De kennis en vaardigheden van de dierenfysiotherapeut hebben betrekking op:

- *De mogelijkheden en de voorwaarden voor bewegend functioneren;*
- *De oorzaken van het disfunctioneren;*
- *Fysiotherapeutische kennis inzake disfuncties;*
- *Het samenstellen en uitvoeren van behandelprogramma's om invloed uit te oefenen op het functioneren waardoor stoornissen zijn te voorkomen, op te heffen of verergering is tegen te gaan.*

De dierenfysiotherapeut maakt een keuze uit een of meer behandelmethoden zoals massagetherapie, bewegingstherapie, en fysische therapie in engere zin. Hij richt zich op de bestrijding van pijn, op het optimaliseren van spiertonus en van de houdings- en bewegingscoördinatie waaronder beïnvloeding van de mobiliteit en op training van het algemeen en lokaal uithoudingsvermogen. Verder richt de dierfysiotherapie zich op de perifere circulatie alsmede de functie van de huid. De diergeneeskundige handelingen die door een toegelaten en geregistreerde dierenfysiotherapeut mogen worden verricht, zijn benoemd in het Besluit diergeneeskundigen art 1.1(zie bijlage 4).

Art. 1.1 begripsbepalingen dierfysiotherapie; een of meer van de volgende vormen van therapie bij dieren.

a. bewegingstherapie, waaronder wordt verstaan het uitvoeren van bewegingen op dieren.

b. massagetherapie, waaronder wordt verstaan het toepassen van massagetechnieken op dieren

c. fysische therapie in engere zin, waaronder wordt verstaan het toedienen van fysische prikkels op dieren, niet zijnde ioniserende stralen, door middel van:

- 1. electrotherapie bestaande uit middenfrequente en hoogfrequente stromen alsmede magneetveldtherapie;*
- 2. ultrageluidtherapie, bestaande behandeling met ultrageluid, al of niet in combinatie met chemische middelen en shockwave;*
- 3. lichttherapie bestaande uit laser, ultraviolet of infrarood licht;*
- 4. thermotherapie, bestaande uit behandeling met koude- en warmte-applicaties;*
- 5. hydrotherapie, bestaande uit behandelen met water, gebruik makend van hydrokinetische, hydrostatische en thermodynamische eigenschappen van het water;*
- 6. balneotherapie, bestaande uit behandeling met baden waaraan een chemische middel is toegevoegd.'*

1.8 De opleiding en deskundigheid van de dierfysiotherapeut

De opleiding dierfysiotherapie wordt verzorgd door het Aeres Training Centre te Barneveld. Er is in Nederland maar één aanbieder van deze opleiding. Het feit dat de opleiding door het Aeres Training Centre wordt georganiseerd, suggereert dat de opleiding dierfysiotherapie een post-hbo-cursus is.

Het wettelijk verschil tussen een opleiding en cursus ligt in het examen dat afgelegd dient te worden. Een cursus is een bepaalde module, een onderdeel of een aanvulling van een vakopleiding en kan ter verdieping van een bepaalde techniek of een vak dat al beheerst wordt, gevolgd worden. Een cursus is meer vrijblijvend.

Een opleiding is een onderwijsprogramma dat ingericht is om de benodigde kennis en vaardigheden voor een beroep of bedrijf over te brengen. Vaak is de naam van de opleiding gelijk aan de naam van het beroep waarvoor wordt opgeleid. Een opleiding kan opgebouwd zijn uit verschillende cursussen of vakken die ieder een afzonderlijke thematiek bespreken. Een opleiding wordt doorgaans afgesloten met een attest, diploma of getuigschrift.

De kwaliteit van opleidingen in het hoger onderwijs wordt gecontroleerd door de Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie.

In het Aeres Training Centre in Barneveld is er evenwel sprake van een opleiding voor dierfysiotherapie.

De opleidingsduur is 21-24 maanden. De opleiding leidt de humaan afgestudeerde fysiotherapeut op tot dierfysiotherapeut. De opleiding bestaat uit 17 theoretische lesdagen en 24 praktijkdagen, waarvan 10 praktijkdagen hond en 14 praktijkdagen paard. De theorielessen omvatten 3 dagen snijzaalpractica aan de universiteit in Utrecht. De overige theoretische lessen besteden aandacht aan gedrag hond/paard, voeding hond/paard, EHBO hond/paard, orthopedie hond/paard, neurologie hond/paard, hoefkunde paard, zoönosen/dermatologie/inwendige ziekten, veterinaire onderzoek paard, raskennis en exterieur paard en raskennis en domesticatie hond.

Er worden 6 stagedagen georganiseerd d.w.z.: 3 stagedagen hond en 3 stagedagen paard. De opleiding wordt afgesloten met 2 examens, één voor paard en één voor hond.

De toelatingseis voor de opleiding dierfysiotherapie is een registratie in het BIG-register als humaan fysiotherapeut. Bij de opleiding dierfysiotherapie worden de competenties en vaardigheden van de humaan fysiotherapeut uitgebreid met kennis over de anatomie/fysiologie/houding- en bewegingsleer, pathologie en gedrag van paard en hond. De

uiteindelijke competenties die benoemd worden voor de dierenfysiotherapeut zijn vergelijkbaar met de competenties voor de humaan fysiotherapeut, maar uitgebreid met kennis over de te behandelen diersoort. Er vindt zelfs een dermate intensieve verdieping plaats dat regelmatig gesproken wordt over geavanceerde specialistische kennis passend bij niveau 7 EQF.

Op het onderdeel ‘kennisdelen en wetenschap beoefenen’ schiet de opleiding anno 2017 nog tekort om te spreken over het niveau van een master (=EQF7)

Ter verduidelijking van bovenstaande volgt hieronder een stuk tekst uit het BCP KNGF:

‘De opleidingskolom fysiotherapie bestaat uit een bachelor- en mastercompartiment met daarboven het PhD-niveau. De bacheloropleiding leidt op tot fysiotherapeut EQF niveau 6 en levert een BIG geregistreerde allround fysiotherapeut in de individuele gezondheidszorg. Dit niveau geeft toegang tot verschillende hbo-masteropleidingen. De masteropgeleide fysiotherapeut bezit specifieke competenties in een van de deelgebieden van de fysiotherapie (specialismen). De master fysiotherapeut is in staat om adequate en kwalitatief hoogwaardige zorg te leveren in de complexe cliëntenzorg binnen het eigen deelgebied en een onderzoekbijdrage te leveren aan praktijkgericht onderzoek. De fysiotherapie kent ook een wetenschappelijke master die aan de universiteit gevolgd kan worden, de Fysiotherapiewetenschap (titel MSc) en een PhD-traject. Nieuwe universitaire masters fysiotherapie zijn op dit moment in ontwikkeling, evenals initiatieven om te komen tot een universitaire bachelor fysiotherapie. Er zijn samenwerkingsverbanden ontstaan tussen universiteiten en academische ziekenhuizen en tussen universiteiten en hogescholen die de behoefte aan een fysiotherapeut op EQF niveau 7 onderstrepen. Het KNGF stimuleert het ontstaan van leerstoelen aan universiteiten en lectoraten op hogescholen vanwege de gewenste verwetenschappelijking van het vak. In het afgelopen decennium is er een aantal lectoren en hoogleraren geïnstalleerd. Het KNGF financiert leerstoelen. Daarbij wordt rekening gehouden met een spreiding over de belangrijkste aandachtsgebieden van de fysiotherapie. De toename van het aantal wetenschappers op PhD-niveau die zijn verbonden aan de universiteiten en de hogescholen, heeft geleid tot een sterke toename van PhD-promotietrajecten. Lectoren en hoogleraren worden intensiever ingezet in het onderwijs en zorgen door hun surplus aan (wetenschappelijke) kennis voor een hogere kwaliteit van het evidence based onderwijs. Per 2025 beschikt elke nieuwe fysiotherapeut die zich inschrijft in het Centraal Kwaliteitsregister (CKR), conform het beleid van het KNGF, over een masterdiploma EQF niveau 7. De specialistenverenigingen stellen de eventuele overige normen voor opname in het specialistenregister vast. Het KNGF, de opleidingen en de specialistenverenigingen werken nauw samen in deze transitie. De fysiotherapeut van de toekomst kan complexere problematiek aan, werkt meer dan nu in interdisciplinaire verband en heeft meer bevoegdheden, zowel op diagnostisch als op therapeutisch gebied.’

Het Beroepscompetentieprofiel Dierfysiotherapie zal een basis vormen voor de beschrijving van functies, taken en verantwoordelijkheden van de dierenfysiotherapeut.

Voor de opleiding dierfysiotherapie geeft het profiel richting aan het door de student te behalen en het door de opleiding te toetsen kwalificatieniveau als beginnend beroepsbeoefenaar.

In een beroepscompetentieprofiel wordt het geheel aan competenties beschreven waarover iemand moet beschikken om de taken en werkzaamheden die verbonden zijn aan de uitoefening van het beroep, binnen een bepaalde beroepsrol, uit te kunnen voeren op het niveau van de beginnende beroepsbeoefenaar.

Het begrip ‘competentie’ verwijst naar het vermogen om bepaalde taken uit te kunnen voeren en de daarbij optredende beroepsspecifieke vraagstukken of problemen op te lossen binnen een beroepsspecifieke context.

Competentie wordt binnen de opleiding dierfysiotherapie gedefinieerd als:

“Een persoonlijke bekwaamheid die gevormd wordt door een combinatie van kennis, vaardigheden en attitudes die nodig zijn om in een bepaalde taak- of werksituatie adequaat, effectief en efficiënt te handelen”.

Alle competenties zijn beschreven in het Beroepscompetentieprofiel Dierfysiotherapie (BCP Dierfysiotherapie).

2.1 De competente dierenfysiotherapeut

Dit hoofdstuk beschrijft het globale competentieprofiel van de dierenfysiotherapeut. Een gedetailleerde beschrijving van de verschillende competenties wordt gegeven in Deel 2 van dit BCP Dierfysiotherapie. Het hoofdstuk start met een typering van de context en het niveau. Daarna volgt een beschrijving van de competentiegebieden volgens het CanMEDS-model. Het hoofdstuk eindigt met een beschrijving van de kennis en vaardigheden die aan deze competenties ten grondslag liggen.

2.2 Context en niveau

Competenties zijn in belangrijke mate inhoud- en contextspecifiek. Of iemand competent is in een bepaalde situatie, is afhankelijk van de mate waarin hij over de deskundigheid en ervaring beschikt die relevant is om problemen op te lossen in de context waarbinnen die problemen zich voordoen.

Om de competentiebeschrijvingen qua niveau helder neer te zetten is gekozen om aan te sluiten bij het Europees Kwalificatiekader (EQF: European Qualifications Framework). Dit maakt het profiel bovendien ook beter internationaal vergelijkbaar.

De sleutelbegrippen voor de niveaubeschrijving in het EQF zijn:

- context: deze is samen met de kennis bepalend voor de moeilijkheidsgraad van de vaardigheden;
- zelfstandigheid en verantwoordelijkheid vormen het vermogen om samen te werken met anderen en de verantwoordelijkheid te dragen voor eigen werkresultaten en/of die van anderen;
- kennis is het geheel van feiten, beginselen, theorieën en manieren van werken dat verband houdt met het dierfysiotherapeutisch beroep;
- vaardigheden:
  - o kennis reproduceren, analyseren, integreren, evalueren, combineren en toepassen in de uitoefening van het beroep,
  - o probleemoplossende vaardigheden,
  - o leer- en ontwikkelingsvaardigheden,
  - o informatievaardigheden,
  - o communicatieve vaardigheden.

Het verschil tussen het bachelor niveau (EQF6) en het masterniveau (EQF7) ligt besloten in de complexiteit van de problematiek. De op masterniveau opgeleide en functionerende dierenfysiotherapeut kan door deskundigheid en ervaring problemen in een grotere verscheidenheid van contexten oplossen. Bovendien kan hij complexe problemen analyseren die een alternatieve en/of nieuwe aanpak behoeven. Het betreft hier veelal problemen en/of contexten waarbij niet kan worden teruggegrepen op bestaande kennis en ervaring. Het gaat dan zowel om de diagnostiek, prognostiek en/of therapie van één cliënt als om de beroepsuitoefening op meso- en macroniveau.

2.2.1 De dierenfysiotherapeut EQF niveau 6

De context voor de dierenfysiotherapeut op EQF niveau 6 is omschreven als ‘een onbekende, wisselende leef- en werkomgeving, ook internationaal’. Voor dierenfysiotherapeuten die opgeleid zijn en functioneren op EQF niveau 6 gelden de volgende kwaliteitscriteria:

De dierenfysiotherapeut:

- bezit gevorderde kennis van het fysiotherapeutische vakgebied en van voor de dierenfysiotherapie relevante randgebieden;
- toont een kritisch inzicht in theorieën en beginselen;
- heeft gevorderde vaardigheden, waarbij blijkt wordt gegeven van vakmanschap en innovatief vermogen om complexe en onvoorspelbare problemen op te lossen. Deze vergevorderde vaardigheden worden ingezet om complexe situaties te managen, zelfstandig beslissingen te nemen en daar verantwoordelijkheid voor te nemen, in zowel voorspelbare als onvoorspelbare beroepssituaties en contexten;
- neemt de verantwoordelijkheid om de professionele ontwikkeling van zichzelf en de mensen die bij hem in dienst zijn of hiërarchisch onder hem vallen te bevorderen.

2.2.2 De dierenfysiotherapeut EQF niveau 7

De context voor de fysiotherapeut op EQF niveau 7 is omschreven als ‘een onbekende, wisselende leef- en werkomgeving met een hoge mate van onzekerheid, ook internationaal’. Voor fysiotherapeuten die opgeleid zijn en functioneren op masterniveau (EQF niveau 7), gelden de volgende kwaliteitscriteria:

De dierenfysiotherapeut:

- bezit bijzondere gespecialiseerde kennis, die geavanceerd is op fysiotherapeutisch vakgebied en voor de dierenfysiotherapie relevante randgebieden, als basis voor originele ideeën en/of onderzoek;
- heeft een kritisch bewustzijn van problemen op fysiotherapeutisch vakgebied, voor de dierenfysiotherapie relevante randgebieden en op het raakvlak tussen verschillende vakgebieden;
- bezit voor onderzoek en/of innovatie vereiste gespecialiseerde probleemoplossende vaardigheden om nieuwe kennis en procedures te ontwikkelen en kennis uit verschillende vakgebieden te integreren. Deze vaardigheden worden ingezet om in complexe en onvoorspelbare situaties of contexten zelfstandig strategische benaderingen te kiezen, te hanteren, te transformeren, zelfstandig beslissingen te nemen en daar verantwoordelijkheid voor te nemen;
- managet en transformeert complexe en onvoorspelbare werkcontexten die nieuwe strategische benaderingen vereisen. Het betreft hier zowel complexe situaties in het kader van de diagnostiek, prognostiek en/of therapie van één cliënt als complexe situaties in het kader

van de beroepsuitoefening op micro-, meso- of macroniveau. Het probleem wordt multifactorieel en multidimensionaal geanalyseerd, waarna de dierenfysiotherapeut een gerichte oplossingsstrategie formuleert, met de cliënt bespreekt en waar mogelijk uitvoert; – neemt de verantwoordelijkheid op zich om bij te dragen aan het ontwikkelen van professionele kennis en werkwijzen en/of om strategische prestaties van teams kritisch te bekijken.

In het verdere betoog wordt het huidige competentieniveau EQF6 besproken:

2.3 Opbouw van het competentieprofiel

De competenties van de fysiotherapeut zijn geordend volgens het CanMEDS-model waarin zeven competentiegebieden centraal staan. Er is gekozen voor het beschrijven van de competenties in gebieden, conform de systematiek in de medische specialistische beroepen (KNMG) en niet in rollen zoals bij de oorspronkelijke CanMEDS. De beschrijving in competentiegebieden doet naar onze mening meer recht aan het geïntegreerd inzetten van competenties bij het centrale handlingsgebied ‘dierfysiotherapeutisch handelen’.

Het competentieprofiel is als volgt opgebouwd:

- zeven competentiegebieden
- per competentiegebied een omschrijving
- per competentiegebied drie tot vijf beschreven zogeheten sleutelcompetenties (key competencies)

De competenties zijn geformuleerd in werkwoorden als termen van gedrag. Bij de (omschrijving van) competenties gaat het om feitelijk gedrag in beroepssituaties.

2.4 De competentiegebieden

Er worden zeven competentiegebieden onderscheiden:

1. Het dierfysiotherapeutisch handelen: De dierenfysiotherapeut biedt op methodische wijze expliciet, gewetensvol en oordeelkundig hulp aan patiënten met een probleem met bewegen. Hij toont professioneel gedrag naar de stand van het vakgebied. Hij verzamelt en interpreteert gegevens, zodat hij in het screenings-, diagnostische en therapeutische proces volgens de principes van Evidence Based Practice (EBP) beslissingen neemt binnen de grenzen van het beroep. Hij verleent up-to-date, effectieve, curatieve en preventieve zorg op ethisch verantwoorde wijze.

2. Communiceren: Teneinde een hoge kwaliteit van hulp aan patiënten en een hoge mate van cliënttevredenheid te waarborgen, onderhoudt de dierenfysiotherapeut een effectieve relatie met de cliënt. De dierenfysiotherapeut communiceert op heldere, transparante, effectieve en efficiënte wijze tijdens het fysiotherapeutisch handelen. Het gaat daarbij om zowel verbale als non-verbale communicatie. De “communicatie” met de patiënt is invoelend, respectvol en vertrouwen gevend en in een zo ontspannen en rustig mogelijke omgeving. De patiënt moet zich daarbij op zijn gemak voelen en zonder weerstand de behandeling ondergaan. Er mag nooit sprake zijn van een dwangmatig verkregen onderzoekssituatie die te belastend kan zijn voor de patiënt.

3. Samenwerken: De dierenfysiotherapeut werkt, indien nodig, samen met betrokken professionals, participeert in een netwerk van samenwerkingsrelaties en maakt optimaal gebruik van beschikbare expertise om te komen tot een hoge kwaliteit van hulpverlening.

4. Kennis delen en wetenschap beoefenen: De dierenfysiotherapeut handelt volgens de principes van Evidence Based Practice levert een bijdrage aan de ontwikkeling van klinische expertise van zichzelf en anderen en levert, gevraagd of spontaan, een bijdrage aan wetenschappelijk onderzoek.

5. Maatschappelijk handelen: De dierenfysiotherapeut weegt belangen van de cliënt af in relatie tot de belangen van andere hulpvragers en maatschappelijke belangen. Hij oefent op maatschappelijk verantwoorde wijze zijn beroep uit waarbij factoren als duurzaamheid, beroepsethiek en het juridisch kader een rol spelen.

6. Organiseren: Teneinde als dierenfysiotherapeut efficiënt en effectief te functioneren, spant de dierenfysiotherapeut zich in voor een goede organisatie. In feite functioneert de dierenfysiotherapeut als manager van zijn eigen werkzaamheden, maar ook in relatie tot werkzaamheden van andere zorgverleners treedt hij als manager op. De dierenfysiotherapeut neemt besluiten met betrekking tot het gebruik of de inzet van middelen en medewerkers, het stellen van doelen en prioriteiten en het maken van beleid. Hij organiseert zijn eigen werk, waarbij hij balans houdt tussen het beroepsmatig handelen en de behoefte aan verdere ontwikkeling van zichzelf en indien relevant, de zorgorganisatie waarin hij werkt.

7. Professioneel handelen: De dierenfysiotherapeut levert hoogstaande patiëntenzorg op een integere, oprechte en betrokken wijze. Hij neemt verantwoordelijkheid voor zijn handelen en bewaart weloverwogen een balans tussen persoonlijke en professionele rollen. Hij kent de grenzen van zijn competenties en handelt daarbinnen, of schakelt andere deskundigen in. Hij stelt zich toetsbaar en transparant op. Hij onderkent ethische dilemma's, heeft inzicht in ethische normen en houdt zich aan de wetgeving.

2.5 Kennis en vaardigheden van de dierenfysiotherapeut

Per competentiegebied worden op de pagina's hierna de kennis en vaardigheden van de dierenfysiotherapeut beschreven. Deze zogenaamde Body Of Knowledge (BOK; kennis) en Body Of Skills (BOS; vaardigheden) zijn aanvullend op de BOK en BOS zoals deze voor de algemeen fysiotherapeut zijn beschreven. Overall waar vergelijkbare kennis- en vaardigheidsgebieden van de algemeen fysiotherapeut op EQF 6 niveau zijn genoemd, zijn aanvullende en verdiepende kennis en vaardigheden voor de dierenfysiotherapeut benoemd.

Body of knowledge	
Kennisdomein	Verdiepende kennis
Anatomie	De dierenfysiotherapeut heeft geavanceerde kennis over de wervelkolom en de extremiteiten, zoals: <ul style="list-style-type: none"> • arthrogene, myogene, neurogene-, ligamentaire- en capsulaire structuren
Arthrokinematica, osteokinematica en biomechanica en statiek	De dierenfysiotherapeut heeft geavanceerde kennis over het bewegend functioneren, zoals: <ul style="list-style-type: none"> • bewegingsleer gewrichten en omliggende weefsels • krachten • momenten • bewegingsketens
Neurologie	<ul style="list-style-type: none"> • De dierenfysiotherapeut heeft kennis over perifere- en centraal neurogene pathologie en pathofysiologie in relatie tot het neuromusculoskeletale systeem • De dierenfysiotherapeut heeft kennis over de diverse neurologische en neurochirurgische onderzoeken en ingrepen en de invloed op het neuromusculoskeletale systeem.
Orthopedie	<ul style="list-style-type: none"> • De dierenfysiotherapeut heeft kennis over orthopedische pathologie en pathofysiologie in relatie tot het neuromusculoskeletale systeem; • De dierenfysiotherapeut heeft kennis over de diverse orthopedische en chirurgisch-orthopedische onderzoeken en ingrepen en de invloed op het neuromusculoskeletale systeem.
Pijnfysiologie	De dierenfysiotherapeut heeft kennis over pijnmechanisme, pijntheorieën en de pathologie van pijn, zoals: <ul style="list-style-type: none"> • nocisensoriek • neuropatische pijn • spinale mechanismen • supraspinale mechanisme • gedragsmechanismen
Neurofysiologie	De dierenfysiotherapeut heeft kennis over neuro-segmentale relaties, zoals: <ul style="list-style-type: none"> • dermatomen, sclerotomen en myotomen • parasympathische zenuwstelsel • sympathische zenuwstelsel • neurodynamica
Histologie en weefselfysiologie	De dierenfysiotherapeut heeft kennis over weefselopbouw en weefselherstel in relatie tot het neuromusculoskeletale systeem.
Epidemiologie	De dierenfysiotherapeut heeft kennis over epidemiologie met betrekking tot het neuromusculoskeletale systeem, zoals:

	<ul style="list-style-type: none"> • incidentie en prevalentie van aandoeningen • epidemiologische maten
Klinimetrie	<p>De dierenfysiotherapeut heeft kennis over methodologische waarden van meetinstrumenten op stoornisniveau. Het betreft meetinstrumenten voor screening, specifieke diagnostiek en evaluatie, zoals:</p> <ul style="list-style-type: none"> • klinische waarden • specifieke testen met betrekking tot het neuromusculoskeletale systeem.
Evidence based practise	<p>De dierenfysiotherapeut heeft kennis binnen de context van evidence based practise , zoals:</p> <ul style="list-style-type: none"> • klinimetrie, • effecten interventies • prognostiek • risicofactoren
Methodologie en wetenschappelijke oriëntatie	<p>De dierenfysiotherapeut heeft basale kennis over wetenschappelijk onderzoek uitvoeren en implementeren, zoals:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ethiek • kwalitatief en kwantitatief onderzoek • het formuleren van wetenschappelijke vragen
Dierfysiotherapeutische modellen en specifieke dierfysiotherapeutische kennis	<p>De dierenfysiotherapeut heeft kennis over dierfysiotherapeutische verklaringsmodellen, zoals:</p> <ul style="list-style-type: none"> • werkingsmechanisme manuele technieken • werkingsmechanisme mobilisaties • biomechanische modellen • neurofysiologische modellen • perifere mechanismen • spinale mechanismen • supra-spinale mechanismen • indicaties/ contra-indicaties voor dierfysiotherapeutische interventies en screeningstesten • risico's dierfysiotherapeutische handelingen • bij en naverwerkingen dierfysiotherapeutische handelingen
Organisatiekunde	<p>De dierenfysiotherapeut heeft kennis over organisatiekunde, zoals:</p> <ul style="list-style-type: none"> • managementprincipes
Innoveren	<p>De dierenfysiotherapeut heeft kennis over het invoeren van nieuwe ontwikkelingen binnen het beroepsdomein, zoals:</p> <ul style="list-style-type: none"> • productvernieuwing • veranderstrategieën
Communicatie	<p>De dierenfysiotherapeut heeft geavanceerde kennis over schriftelijke en mondelinge</p>

	communicatie met cliënten en mede-professionals, zoals: <ul style="list-style-type: none"> • presentatietechnieken • schrijftechnieken • informeren van de verwijzer
Psychologie en sociologie	De dierenfysiotherapeut heeft kennis over het coaching (van cliënt en mede-professionals), zoals: <ul style="list-style-type: none"> • gedragsleer • coaching leer • afbakening van competenties en domein, doorsturen naar dierenarts

Body of skills	
Competentiegebied (CanMEDS)	Vaardigheden
1. Dierfysiotherapeutisch handelen	De dierenfysiotherapeut heeft specifieke vaardigheden op het gebied van diagnostisch, therapeutisch- en preventief handelen aan wervelkolom en extremiteiten, zoals: <ul style="list-style-type: none"> • specifieke klinische screenings en diagnostische testen • bepalen van indicaties of contra-indicaties voor dierfysiotherapeutische interventies • beoordelen van segmentale mobiliteit /innervatie • beoordelen van het eindgevoel • hypothetico-deductief klinisch redeneren op basis van EBP • specifieke patroon herkenning • technieken voor specifieke regionale en segmentale mobilisaties • oefentherapie • pijnmodulatie technieken • massagetechneken • klinimetrie • informed consent
2. Communiceren	De dierenfysiotherapeut heeft specifieke vaardigheden op het gebied van schriftelijke en mondelinge communicatie met cliënten en mede-professionals, zoals: <ul style="list-style-type: none"> • consult geven aan mede-professional • advies vragen aan mede-professional • adviseren en coachen cliënt
3. Samenwerken	De dierenfysiotherapeut heeft specifieke vaardigheden op het gebied van

	<p>samenwerking met betrokken professionals bijvoorbeeld:</p> <ul style="list-style-type: none"> • second opinion • intervisie en supervisie • begeleiding startende collega's en afstemming met trainers
4. Kennisdelen en wetenschap beoefenen	<p>De dierentherapeut heeft specifieke vaardigheden op het gebied van wetenschappelijk onderzoek en het implementeren van kennis uit dat onderzoek, zoals:</p> <ul style="list-style-type: none"> • dierfysiotherapeutische relevantie aantonen • relevante literatuur zoeken • interpretatie van literatuurgegevens • presentatievaardigheden (mondeling en schriftelijk) • (zelf-)reflectie • herkennen en inspelen op kansen • planning innovatie • implementatie innovatie
6. Organiseren	<p>De dierenfysiotherapeut heeft specifieke vaardigheden op het gebied van organisatiekunde, zoals:</p> <ul style="list-style-type: none"> • leidinggeven/managen • ontwikkelen en onderhouden netwerken
7. Professioneel handelen	<p>De dierenfysiotherapeut is vaardig in het inschatten van mogelijke risico's van handelingen ten opzichte van de effecten. De dierenfysiotherapeut hanteert hiervoor specifieke vaardigheden op het gebied van risicoreducerende strategieën, met name bij mogelijk risicovolle handelingen.</p>

Deel 2

3. Competentieprofiel Dierenfysiotherapeut

Er is gekozen voor het CanMEDS-model. Er wordt uitgegaan van competentiegebieden en niet van rollen.

Per competentie worden in het Nederlandse CanMEDS-model drie tot vijf competenties beschreven.

3.1 Dierfysiotherapeutisch handelen

De dierenfysiotherapeut biedt op methodische wijze expliciet, gewetensvol en oordeelkundig hulp aan patiënten met problemen met bewegen. Hij toont professioneel gedrag naar de stand van het vakgebied. Hij verzamelt en interpreteert gegevens zodat hij in het screenings-, diagnostische en therapeutische proces volgens de principes van Evidence Based Practice beslissingen neemt binnen de grenzen van het beroep. Hij verleent up-to-date, effectieve, curatieve zorg op ethisch verantwoorde wijze.

3.1.1 Screening

De dierenfysiotherapeut screent cliënten via een gerichte anamnese, eventueel aangevuld met lichamelijk onderzoek van de patiënt, teneinde te besluiten of het gezondheidsprobleem binnen of buiten het beroepsdomein van de dierfysiotherapie valt.

De dierenfysiotherapeut:

- o legt de cliënt de doelstellingen, de procedure en de werkwijze van het screenen uit;
- o inventariseert via open en gesloten vragen het gezondheidsprobleem van de patiënt middels een heteroanamnese aan de cliënt, evenals diens verwachtingen over de oplossing;
- o past de werkwijze van het afnemen van de anamnese toe (inventariseren van de aard, de lokalisatie, het beloop, de intensiteit en de samenhang van symptomen en tekens);
- o voert zo nodig lichamelijk onderzoek uit en gebruikt relevante meetinstrumenten;
- o past bij het analyseren van het gezondheidsprobleem van de patiënt patroonherkenning toe;
- o beoordeelt of hij bekwaam en/of bevoegd is om een besluit te nemen over de indicatiestelling/contra-indicatiestelling voor dierfysiotherapeutisch hulpverlening;
- o neemt, op basis van kennis uit het dierfysiotherapeutisch domein, een besluit over indicatiestelling/contra-indicatiestelling voor dierfysiotherapeutisch hulpverlening;
- o registreert en documenteert het besluit over de indicatiestelling/contra-indicatiestelling voor dierfysiotherapeutisch hulpverlening volgens de geldende richtlijn(en) en geldende wet- en regelgeving;
- o deelt de cliënt het besluit ter overweging mee, benoemt de argumenten die tot dit besluit hebben geleid, beantwoordt eventuele vragen hierover en adviseert de cliënt wat betreft het vervolg;
- o informeert de cliënt over eventuele rapportage aan de dierenarts;
- o doet zo nodig schriftelijk verslag aan de dierenarts van de cliënt.

3.1.2 Dierfysiotherapeutische diagnostiek

De dierenfysiotherapeut inventariseert en analyseert op methodische wijze het probleem met bewegen en relateert dit probleem aan de hulpvraag van de cliënt.

De dierenfysiotherapeut:

- o legt de doelstellingen, de procedure en de werkwijze van het dierfysiotherapeutisch diagnostische proces uit;
- o inventariseert het gezondheidsprobleem en de bewegomgeving van de patiënt in relatie tot diens bewegen;
- o identificeert belemmerende en faciliterende factoren voor gezond gedrag/gedragsverandering
- o beschrijft het gezondheidsprobleem van de patiënt binnen het construct van de ICF;
- o analyseert het gezondheidsprobleem van de patiënt en legt logische verbanden tussen de dimensies van de ICF (klinisch redeneren) volgens de principes van Evidence Based Practice;
- o zet klinische onzekerheid met betrekking tot de dierfysiotherapeutische diagnostiek om in beantwoordbare vraagstellingen naar algemeen geaccepteerde kennis en kennis die nog in ontwikkeling is, zoekt met een bewust gekozen strategie, interpreteert de antwoorden en past de resultaten van de zoekstrategie toe;
- o kiest en legitimeert meetinstrumenten voor het inventariseren en het analyseren van het (potentiële) gezondheidsprobleem van de cliënt;
- o voert metingen uit in het kader van het inventariseren en analyseren van het gezondheidsprobleem van de patiënt en interpreteert de uitkomsten van de anamnese en lichamelijk onderzoek in relatie tot het gezondheidsprobleem van de patiënt;
- o formuleert, legitimeert en fundeert de dierfysiotherapeutische diagnose voor het gezondheidsprobleem van de patiënt en bespreekt met de cliënt de geformuleerde dierfysiotherapeutische diagnose;
- o maakt een inschatting van het verwachte beloop van het gezondheidsprobleem en de factoren die daarop van invloed zijn;
- o hanteert de voor het gezondheidsprobleem van de patiënt relevante richtlijn en legitimeert een eventueel afwijken van deze richtlijn;
- o registreert en documenteert het fysiotherapeutisch diagnostische proces volgens de daarvoor geldende richtlijn en volgens geldende wet- en regelgeving.

3.1.3 Dierfysiotherapeutisch behandelen

De dierenfysiotherapeut past de in samenspraak met de cliënt opgestelde behandelstrategie toe en voert op methodische wijze de in samenspraak met de cliënt geïndiceerde behandeling uit.

De dierenfysiotherapeut:

- o zet klinische onzekerheid van de cliënt ten aanzien van het dierfysiotherapeutisch behandelen van de patiënt, om in beantwoordbare vraagstellingen;
- o stelt in overleg met de cliënt een behandelplan op volgens de principes van Evidence Based Practice en bespreekt dit behandelplan met de cliënt;
- o stimuleert zelfmanagement;
- o formuleert een behandelplan met daarin een SMART-geformuleerde einddoelstelling en SMART-geformuleerde subdoelstellingen, alsook de aard, de combinatie, de sequentie en de frequentie van de geplande dierfysiotherapeutische verrichtingen, legt de einddoelstelling en de subdoelstellingen aan de cliënt voor en hanteert de voor het gezondheidsprobleem van de

patiënt relevante richtlijn en legitimeert een eventueel afwijken van deze richtlijn; *SMART staat voor: Specifiek, Meetbaar, Acceptabel, Realistisch en Tijdgebonden*

- o adviseert de cliënt over de te kiezen dierenfysiotherapeut, het te kiezen dierfysiotherapeutisch specialisme of andere hulpverleners;
- o registreert en documenteert het dierfysiotherapeutische behandelplan volgens de daarvoor geldende richtlijnen en volgens geldende wet- en regelgeving;
- o voert het behandelplan uit volgens de principes van Evidence Based Practice en maakt zo nodig veilig en zorgvuldig gebruik van technische hulpmiddelen;
- o meet, evalueert, analyseert en registreert de verrichtingen en het beloop van het behandelproces aan de hand van de effecten van de behandeling met behulp van meetinstrumenten en past indien nodig het behandelplan aan;
- o doet verslag aan derden over het beloop van het fysiotherapeutisch behandelen volgens daarvoor geldende richtlijnen en volgens geldende wet- en regelgeving;
- o ondersteunt de zelfredzaamheid en zelfstandigheid van cliënten met behulp van technologische innovaties;
- o verwijst indien nodig naar anderen buiten het dierfysiotherapeutisch domein indien er evidentie is voor andere behandeling dan dierfysiotherapie.

3.1.4 Afsluiten van het dierfysiotherapeutisch behandelen

De dierenfysiotherapeut sluit in samenspraak met de cliënt de behandeling af.

De dierenfysiotherapeut:

- o evalueert samen met de cliënt, zijn naasten en andere betrokkenen de behandeling, het resultaat en de gevolgde procedures, alsook het gedrag van beide in relatie tot elkaar;
- o doet verslag over de resultaten van het fysiotherapeutisch behandelen aan de verwijzer en andere betrokken professionals.

3.2 Communiceren

Om een hoge kwaliteit van hulp aan patiënten en een hoge mate van cliënttevredenheid te waarborgen, onderhoudt de dierenfysiotherapeut een effectieve relatie met de cliënt en zijn naasten en/of andere betrokkenen. De dierenfysiotherapeut communiceert op heldere, transparante, effectieve en efficiënte wijze tijdens het fysiotherapeutisch handelen. Het gaat daarbij om zowel verbale als non-verbale communicatie.

3.2.1 De dierenfysiotherapeut bouwt een effectieve behandelrelatie met de cliënt op.

De dierenfysiotherapeut:

- o heeft gedurende het hele hulpverleningsproces een verstandhouding met de cliënt die gekenmerkt wordt door respect, empathie, ontvankelijkheid, vertrouwelijkheid en gevoel van veiligheid;
- o inventariseert wensen en behoeften van de cliënt in relatie tot de oplossing van het probleem;
- o informeert, stimuleert, corrigeert en toont grensstellend gedrag, zonder dat dit afbreuk doet aan de professionele relatie tussen de therapeut en de cliënt;
- o stimuleert de verantwoordelijkheid van de cliënt voor de oplossing van het probleem.

3.2.2 De dierenfysiotherapeut luistert en verkrijgt doelmatig en doeltreffend patiëntinformatie en respecteert hierbij de privacy.

De dierenfysiotherapeut:

- o kiest en legitimeert gesprekstechnieken en voert deze uit met de cliënt;
- o kiest en legitimeert een vorm van communicatie met cliënt.

3.2.3 De dierenfysiotherapeut bespreekt de informatie over doelen en behandeling met cliënt.

De dierenfysiotherapeut:

- o voert, indien nodig, op methodische wijze ook gesprekken met andere betrokkenen van de patiënt;
- o begeleidt de cliënt en andere betrokkenen in de vaststelling van de doelen en de behandelkeuze;
- o komt een behandelovereenkomst (informed consent) overeen met cliënt, naasten en/of andere betrokkenen.

3.2.4 De dierenfysiotherapeut doet adequaat mondeling en schriftelijk verslag over de patiënt.

De dierenfysiotherapeut:

- o verzorgt de verslaglegging volgens geldende wet- en regelgeving voor medebehandelaars;
- o draagt, indien van toepassing, zorg voor schriftelijke verslaglegging aan de verwijzer;
- o doet verslag aan anderen binnen en buiten de dierfysiotherapie indien de cliënt hiertoe toestemming heeft gegeven;
- o verzorgt op geëigende wijze de verslaglegging over de voortgang en resultaten van de behandeling aan andere betrokken behandelers.

3.3 Samenwerken

De dierenfysiotherapeut werkt samen met betrokken professionals, participeert in een netwerk van samenwerkingsrelaties en maakt gebruik van beschikbare expertises om te komen tot een hoge kwaliteit van hulpverlening.

3.3.1 De dierenfysiotherapeut werkt samen met binnen het hulpverleningsproces betrokken professionele hulpverleners.

De dierenfysiotherapeut:

- o werkt op effectieve en doelmatige wijze in teamverband samen en is zich hierbij bewust van de gevolgen van eigen handelen voor andere betrokken hulpverleners;
- o verwijst doeltreffend en doelmatig naar anderen indien de diagnose dan wel de behandeling daarom vraagt;
- o betreft de argumenten van andere binnen het hulpverleningsproces betrokken professionele hulpverleners bij zijn afwegingen en neemt op doeltreffende en doelmatige wijze beredeneerde beslissingen;
- o corrigeert zichzelf en anderen op de geëigende wijze binnen de geldende wet- en regelgeving.

3.3.2 De dierenfysiotherapeut verricht intercollegiale consulten.

De dierenfysiotherapeut:

- o zet zijn expertise in om collega's te adviseren;
- o realiseert zich mogelijke belangenverstremming van verschillende partijen, weegt belangen van de betrokken partijen af en handelt daarnaar volgens de geldende wet- en regelgeving.

3.4 Kennis delen en wetenschap beoefenen

De dierenfysiotherapeut levert een bijdrage aan de ontwikkeling van klinische expertise van zichzelf en anderen, levert een bijdrage aan wetenschappelijk onderzoek en handelt daarbij volgens de daaraan gekoppelde wet- en regelgeving en draagt bij aan de innovatie om nieuwe kennis en procedures te ontwikkelen en kennis te verspreiden.

3.4.1 De dierenfysiotherapeut bevordert de kennis van de cliënt, zijn naasten en/of andere betrokkenen, collegae en andere betrokken professionals en mantelzorgers.

De dierenfysiotherapeut:

- o ontwerpt strategieën ter bevordering van kennis;
- o verzamelt, selecteert en ontwerpt voorlichtings- en instructiemateriaal;
- o voert leergesprekken;
- o houdt voordrachten voor cliënten, vakgenoten en/of anderen;
- o publiceert voor cliënten, vakgenoten en anderen;
- o levert bijdragen aan vakinhoudelijke congressen.

3.4.2 De dierenfysiotherapeut draagt bij aan wetenschappelijk onderzoek.

De dierenfysiotherapeut:

- o signaleert beperkingen van bestaande kennis in de beroepspraktijk en in het kennisdomein en onderneemt actie;
- o kan praktijkproblemen vertalen in termen van wetenschappelijke onderzoeksvragen;
- o participeert onder begeleiding in wetenschappelijk onderzoek;
- o verzamelt data voor wetenschappelijk en/of praktijkgericht onderzoek volgens geëigende normen en geldende wet- en regelgeving;
- o levert data voor wetenschappelijk en/of praktijkgericht onderzoek volgens geëigende normen en geldende wet- en regelgeving;
- o draagt bij aan innovatieprojecten.

3.4.3 De dierenfysiotherapeut past wetenschappelijke informatie kritisch toe.

De dierenfysiotherapeut:

- o verzamelt gegevens uit (internationale) wetenschappelijk literatuur;
- o interpreteert gegevens uit (internationale) wetenschappelijke literatuur;
- o past gegevens uit (internationale) wetenschappelijke literatuur toe in het fysiotherapeutisch hulpverleningsproces volgens principes van Evidence Based Practice;
- o hanteert richtlijnen op kritische wijze.

3.5 Maatschappelijk handelen

De dierenfysiotherapeut weegt belangen van de cliënt af in relatie tot de belangen van andere hulpvragers en maatschappelijke belangen. Hij oefent op maatschappelijk verantwoorde wijze zijn beroep uit waarbij factoren als duurzaamheid, beroepsethiek en juridisch kader een rol spelen.

3.5.1 De dierenfysiotherapeut herkent determinanten van ziekte en gezondheid.

De dierenfysiotherapeut:

- o herkent en interpreteert factoren die de gezondheid van patiënten beïnvloeden en betreft deze in zijn dierfysiotherapeutisch handelen;
- o is alert op risico's op ziekte, aandoeningen al dan niet binnen de dierenpopulatie overdraagbaar en zoönosen bij patiënten .

3.5.2 De dierenfysiotherapeut handelt volgens de relevante wettelijke bepalingen en beroepscode.

De dierenfysiotherapeut:

- o handelt met inachtneming van waarden en normen voortkomend uit beroepscode, het publieke domein en de geldende wet- en regelgeving;
- o handelt vanuit zijn juridische positie en vanuit de juridische positie van cliënten, waarin het beroepsgeheim ligt besloten.

3.5.3 De dierenfysiotherapeut treedt op bij negatieve effecten van hulpverlening.

De dierenfysiotherapeut:

- o onderkent eigen fouten, corrigeert en voorkomt herhaling;
- o is alert, registreert en reageert adequaat op klachten;
- o informeert de cliënt over klachtenprocedures en daarvoor geldende instanties;
- o is alert op en herkent aanwijzingen voor mishandeling en doet op de juiste wijze een melding volgens het geldende wettelijke kader.

3.6 Organiseren

Om als dierenfysiotherapeut doeltreffend en doelmatig te functioneren, spant hij zich in voor een goede organisatie, als manager van zijn eigen werkzaamheden, maar ook als die van anderen. Hij organiseert het werk zodanig dat er een balans is tussen het beroepsmatig handelen en de behoefte aan verdere ontwikkeling van zichzelf en de organisatie.

3.6.1 De dierenfysiotherapeut plant en organiseert zijn eigen werkzaamheden, in overleg met de collega's binnen dezelfde organisatie.

De dierenfysiotherapeut:

- o plant, organiseert en regisseert zijn hulpverleningsproces in termen van:
  - aanwezigheid en beschikbaarheid
  - uitvoerbaarheid en geschiktheid
  - doeltreffendheid en doelmatigheid
  - geheimhouding en vertrouwelijkheid
  - kostenbeheersing

- legitimiteit en legaliteit
- bedrijfsvoering
- o zet middelen en medewerkers op efficiënte en doelmatige wijze in;
- o formuleert realistische verwachtingen voor zichzelf om te komen tot een evenwichtige levensstijl;
- o onderhoudt en verbetert zijn eigen deskundigheid.

3.6.2 De dierenfysiotherapeut werkt doeltreffend en doelmatig samen in interprofessionele netwerken.

De dierenfysiotherapeut:

o plant, organiseert en regisseert zijn eigen werk binnen een interprofessioneel netwerk in termen van:

- aanwezigheid en beschikbaarheid
- uitvoerbaarheid en geschiktheid
- effectiviteit en doelmatigheid
- geheimhouding en vertrouwelijkheid
- kostenbeheersing
- legitimiteit en legaliteit
- bedrijfsvoering en praktijkmanagement

o bewaakt en innoveert deskundigheid binnen het interprofessioneel netwerk.

3.6.3 De dierenfysiotherapeut werkt doeltreffend en doelmatig binnen een zorgorganisatie voor dieren.

De dierenfysiotherapeut:

- o houdt rekening met basisprincipes van organisatie van gezondheidszorg bij dieren;
- o past principes van efficiënt vergaderen toe;
- o draagt bij aan het kwaliteitsbeleid van de organisatie;
- o geeft gevraagd of ongevraagd advies aan het managementteam;
- o is actief betrokken bij het ontwikkelen van het inhoudelijke beleid.

Nawoord

Met dit Beroepscompetentieprofiel Dierfysiotherapie is het domein voor het doelmatig en bekwaam handelen van de dierenfysiotherapeut voldoende afgebakend.

De behoefte aan dierfysiotherapie fluctueert en wordt mede bepaald door de gevolgen van de conjunctuur, de ontwikkelingen binnen de diergeneeskunde en het maatschappelijk debat. Het beroepsprofiel moet een levend document zijn dat met de jaren herbeoordeeld dient te worden. Er zal een structureel evaluerend overleg moeten plaatsvinden waarbij het onderwijsveld, de NVFD en het praktijkveld het Beroepscompetentieprofiel toetst aan de ontwikkelingen.

Michiel Moens

4 Bijlagen

4.1 Bijlage 1

Besluit diergeneeskundigen Geldend van 01-09-2018 t/m heden

---

§ 2. Dierenfysiotherapeut

Artikel 3.4. Voorwaarden voor de toelating

1. Onze Minister laat tot het beroepsmatig verrichten van de in het tweede lid bedoelde diergeneeskundige handeling, toe, degene die:
  - a. in het bezit is van een getuigschrift als bedoeld in artikel 28 van de Wet op de beroepen in de individuele gezondheidszorg,
  - b. een opleiding heeft gevolgd ter verkrijging van de noodzakelijke theoretische kennis en praktische vaardigheid om dierfysiotherapie uit te kunnen oefenen, en
  - c. met goed gevolg een examen heeft afgelegd na de opleiding, bedoeld in onderdeel b, waaruit blijkt van voldoende theoretische kennis en praktische vaardigheden om dierfysiotherapie te kunnen uitoefenen.
2. De in het eerste lid bedoelde handeling is het uitoefenen van dierfysiotherapie.
3. Bij ministeriële regeling kunnen regels worden gesteld omtrent:
  - a. de eisen waaraan een opleiding als bedoeld in het eerste lid, onderdeel b, dient te voldoen;
  - b. de inrichting van een examen als bedoeld in het eerste lid, onderdeel c, en
  - c. de voorwaarden waaraan is voldaan teneinde een examen als bedoeld in het eerste lid, onderdeel c, te mogen afleggen.
4. Bij ministeriële regeling kunnen regels worden gesteld over de wijze waarop het uitoefenen van dierfysiotherapie wordt verricht.

Artikel 3.5. Betrokkenheid van de dierenarts

Het uitoefenen van dierfysiotherapie wordt uitsluitend toegepast bij een dier na een verwijzing door een dierenarts.

Regeling diergeneeskundigen Geldig van 07-07-2018 t/m heden

---

§ 2. Dierenfysiotherapeut

Artikel 2.2. Voorwaarden opleiding dierenfysiotherapeut

Een opleiding als bedoeld in artikel 3.4, eerste lid, onderdeel b, van het besluit geeft ten minste uitvoering aan het leerplan dierfysiotherapie, opgenomen in de bijlage bij deze regeling.

Artikel 2.3. Examencommissie

1. Het bevoegd gezag van een opleiding stelt een examencommissie in.
2. De examencommissie bestaat uit:
  - a. de directeur van de opleiding;
  - b. de door het bevoegd gezag, na overleg met de directie, aan te wijzen docenten die belast zijn met de verzorging van het onderwijs in de dierfysiotherapeutische vakken, en
  - c. een stagebegeleider.
3. Het bevoegd gezag van een opleiding benoemt uit de leden van de examencommissie een voorzitter.
4. De examencommissie is belast met de zorg voor de organisatie van het examen en een goede gang van zaken tijdens het examen, waaronder in ieder geval wordt verstaan:
  - a. het bepalen van de data en tijdstippen voor het afleggen van de onderdelen van het examen en bekendmaking daarvan aan de kandidaten;
  - b. het afnemen van het examen, en
  - c. het vaststellen van de uitslag van het examen.
5. De examencommissie wijst examinatoren aan die zijn belast met het afnemen van de onderdelen van het examen.
6. De examencommissie besluit bij meerderheid van stemmen. Bij het staken van de stemmen geeft de stem van de voorzitter de doorslag.

Artikel 2.4. Deskundigen

1. Het bevoegd gezag kan één of meer deskundigen aanwijzen, welke niet aan de school zijn verbonden, die mede het examen afnemen.
2. De aanwijzing, bedoeld in het eerste lid, geschiedt voor een bepaalde tijd.

Artikel 2.5. Gecommitteerden

1. De minister kan ten behoeve van het examen gecommitteerden aanwijzen.
2. Gecommitteerden hebben tot taak zich een oordeel te vormen over het niveau van het examen, de

gang van zaken tijdens het examen en de naleving van de bij deze regeling gegeven voorschriften.

3. Gecommitteerden kunnen het afnemen van examenonderdelen bijwonen en kennis nemen van het schriftelijk werk van de kandidaten.
4. De leden van de examencommissie, bedoeld in artikel 2.3, eerste lid, het bevoegd gezag van een opleiding en de deskundigen, bedoeld in artikel 2.4, eerste lid, verschaffen de gecommitteerden de inlichtingen die zij voor hun taak nodig hebben.
5. De gecommitteerden brengen aan de minister verslag uit van hun bevindingen. Een afschrift van het verslag wordt toegezonden aan het bevoegd gezag van de opleiding waarvan het examen is onderzocht.

Artikel 2.6. Toelating tot het examen

Tot het examen, bedoeld in artikel 3.4, eerste lid, onderdeel c, van het besluit, wordt toegelaten degene die:

- a. voldaan heeft aan de eisen gesteld in het leerplan dierfysiotherapie, en
- b. de stage, bedoeld in het leerplan dierfysiotherapie, met de beoordeling goed of voldoende heeft afgerond.

Artikel 2.7. Stage

1. De stage, bedoeld in het leerplan dierfysiotherapie, wordt door de stagebegeleider van de kandidaat beoordeeld.
2. De stagebegeleider drukt zijn beoordeling van kennis, vaardigheid, beroepshouding en inzicht van de kandidaat uit in één van de volgende beoordelingen:
  - a. goed;
  - b. voldoende;
  - c. onvoldoende.

Artikel 2.8. Voorwaarden aan het examen

1. Het examen, bedoeld in artikel 3.4, eerste lid, onderdeel c, van het besluit, bestaat uit de volgende onderdelen:
  - a. onderzoek en behandeling van pathologische afwijkingen bij een paard, en
  - b. onderzoek en behandeling van pathologische afwijkingen bij een hond.
2. Ieder examenonderdeel wordt door ten minste twee examinatoren beoordeeld.
3. De examinatoren drukken hun beoordeling van kennis, vaardigheid, beroepshouding en inzicht van de kandidaat in het examenonderdeel onafhankelijk van elkaar uit in een cijfer van 1 tot en met 10, in de vorm van gehele cijfers.
4. De eindcijfers van de examenonderdelen worden door de examinatoren in onderling overleg vastgesteld. Indien de examinatoren niet tot overeenstemming kunnen komen, beslist de voorzitter van de examencommissie.
5. Nadat de uitslag van alle examenonderdelen is vastgesteld, wordt de uitslag van het examen vastgesteld door de examencommissie.
6. De examencommissie draagt er zorg voor dat het ten behoeve van het behalen van de opleiding gemaakte schriftelijke werk gedurende een jaar na afloop van het laatste examenonderdeel ter inzage voor de kandidaat ter beschikking blijft.

Artikel 2.9. Uitslag van het examen

1. De examencommissie deelt een kandidaat zo spoedig mogelijk, doch uiterlijk binnen vier weken nadat het laatste examenonderdeel is afgelegd, de uitslag van het examen, bedoeld in artikel 3.4, eerste lid, onderdeel c, van het besluit, mee.
2. Een kandidaat is geslaagd indien de examenonderdelen, genoemd in artikel 2.8, eerste lid, ten minste met een cijfer 6 zijn beoordeeld.
3. Een kandidaat heeft recht op een herexamen indien één van de examenonderdelen, genoemd in artikel 2.8, eerste lid, met een cijfer 5 en het andere examenonderdeel met ten minste het cijfer 6 is beoordeeld.
4. In alle andere gevallen is de kandidaat gezakt.

Artikel 2.10. Beroep

De artikelen 7.60 tot en met 7.63 van de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek zijn van overeenkomstige toepassing op de beoordeling van de stage, de beoordeling van de examenonderdelen en de uitslag van het examen.

Regeling diergeneeskundigen Geldend van 07-07-2018 t/m heden

Bijlage behorende bij de artikelen 2.2 tot en met 2.10 van de Regeling diergeneeskundigen

Leerplan dierfysiotherapie

1. Beroepsomschrijving

De dierenfysiotherapeut richt zich in het bijzonder op honden, katten en paarden en in meer algemene zin op de gehouden diersoorten. De dierfysiotherapie is met name gericht op het bewegingsapparaat. De kennis en vaardigheden van de dierenfysiotherapeut hebben betrekking op:

- de mogelijkheden en de voorwaarden voor bewegend functioneren;
- de oorzaken van het disfunctioneren;
- fysiotherapeutische onderzoeksmethodes inzake disfuncties;
- het samenstellen en uitvoeren van behandelprogramma's om invloed uit te oefenen op het functioneren waardoor stoornissen zijn te voorkomen, op te heffen of verergering is tegen te gaan.

De dierenfysiotherapeut maakt een keuze uit één of meer behandelmethoden zoals massagetherapie, bewegingstherapie, en fysische therapie in engere zin. Hij richt zich op de bestrijding van pijn, op het optimaliseren van spiertonus en van de houdings- en bewegingscoördinatie waaronder beïnvloeding van de mobiliteit en op training van het algemeen en lokaal uithoudingsvermogen. Verder richt de dierfysiotherapie zich op de perifere circulatie alsmede de functie van de huid. De diergeneeskundige handelingen die door een toegelaten en geregistreerde dierenfysiotherapeut mogen worden verricht, zijn genoemd in het Besluit diergeneeskundigen.

2. Leerdoelen

A. Functionele Morfologie

De cursist heeft kennis van:

1. de topografie van het skelet, gewrichten en spieren van hals, rug, voor- en achterbeen, waaronder de pezen en ligamenten;
2. de (globale) bouw en functie van het ruggenmerg, belangrijke perifere zenuwen en de vascularisatie;
3. de positie en verhoudingen van organen in hals, borst- en buikholte behorend tot digestietractus, respiratietractus, urogenitaaltractus, circulatieapparaat en lymphknopen;
4. de specifieke morfologie van de huid en adnexa;
5. biomechanica; m.n. de biomechanica van de pezen en ligamenten, de statica en de functionele anatomie alsmede de kinematica.

De cursist kan:

6. de oriëntatie en palpatie van alle onderhuidse structuren, die voor een effectieve behandeling van het bewegingsapparaat van belang kunnen zijn (Anatomie in vivo), aan het levende dier

uitvoeren.

B. Fysiologie

De cursist heeft kennis van:

- a. Inspanningsfysiologie
  - 1. normale arbeidsprestaties voor de gebruiksgroepen;
  - 2. de normale houding en gang;
  - 3. bestaande trainingsmethoden;
  - 4. parameters ter bepaling van het trainingsniveau.
- b. Pijn
  - 5. de herkenning van pijngedrag;
  - 6. pijn als motivationele factor;
  - 7. bestrijding van pijn.
- c. Het normale herstelmecanisme van letsel aan botten, kraakbeen, pezen en weke delen.

C. Ziektekunde van orgaansystemen

De cursist heeft kennis van:

- a. Orthopedie
  - 1. aandoeningen van het bewegingsapparaat, met name van gewrichten, banden, pezen en spieren zowel aangeboren als verkregen;
  - 2. deformaties van de wervelkolom, zowel acuut traumatisch als geleidelijk ontstaan.
- b. Traumatologie
  - 3. gesloten letsels, wonden en fracturen;
  - 4. behandelingsmogelijkheden en behandelingsonmogelijkheden;
  - 5. consequenties voor het functioneren van het dier;
  - 6. het klinische beeld van shock;
  - 7. EHBO-maatregelen bij ernstig letsel.
- c. Neurologie
  - 8. aandoeningen van infectieuze aard;
  - 9. letsels van de perifere motorische zenuwen, uitvals- en prikkelingsverschijnselen van de perifere motorische en sensibele zenuwen; zowel symmetrisch als a-symmetrisch en neurotrope spieratrofie.
- d. Dermatologie
  - 10. aandoeningen van de huid van infectieuze, met name de zoönosen, en niet infectieuze aard, voor zover zij voor de uitoefening van fysiotherapie bij dieren relevant zijn;
  - 11. aandoeningen van hoornige structuren waaronder hoef en zoolkussen.
- e. Inwendige ziekten
  - 12. herkennen van ziekten, aandoeningen, stoornissen aan de respiratietractus, hart- en circulatieapparaat, digestietractus, urogenitaaltractus, voor zover zij voor de uitoefening van fysiotherapie bij dieren relevant zijn.
- f. Infectieziekten en zoönosen
  - 13. herkennen van infectieziekten en zoönosen.

D. Farmacologie

De cursist heeft kennis van:

- 1. pijnstillers en tranquillizers zodat hij de invloed daarvan op het gedrag en de behandelingseffecten kan interpreteren en de gevallen waarin sprake is van doping kan herkennen.

E. Zoötechniek

De cursist heeft kennis van:

- 1. de meest gangbare termen in de zoötechniek;

2. de meest voorkomende rassen en hun gebruiksdoel en het geven van uitvoering aan het opmaken van een signalement;
3. de specifieke gedragspatronen en de meest voorkomende gedragsafwijkingen;
4. het hanteren van een dier, ook na een ongeval;
5. de samenstelling van voedermiddelen, voederbehoeften, voedingsmethoden en eetgewoonten voor zover van belang voor het bewegingsapparaat;
6. het harnachement van het paard en de invloed daarvan op houding en beweging;
7. de invloed van het orthopedisch beslag op het houdings- en bewegingsapparaat.

F. Fysiotherapie

De cursist heeft kennis van:

1. de implicaties van de anatomische bouw, de fysiologische- en pathofysiologische reactiemechanismen en het gedrag van het dier in vergelijking met de mens;
2. de theoretische grondslag en de praktische uitvoering van een klinisch onderzoek bij het dier;
3. indicaties en contra-indicaties op het gebied van de fysiotherapie in de diergeneeskunde.

De cursist kan:

4. op basis van de diagnose van de dierenarts via een fysiotherapeutische werkdiagnose tot een doel van behandeling komen;
  - a. Bewegingstherapie
De cursist kan bewegingstherapieën uitvoeren met als behandelingsdoel;
    1. gewrichtsmobilisatie;
    2. spierfunctieverbetering, waaronder spierkracht, spiertonus en spierlengte;
    3. verbetering van het algehele uithoudingsvermogen;
    4. verbetering van de stabilisatie van het gewricht, met name door verbetering van de proprioceptie, spierkracht en het artho kinethische reflex mechanisme (AKRM);
    5. pijnvermindering;
  - b. Massagetherapie
De cursist kan massage-therapie uitvoeren met als behandelingsdoel:
    1. pijnvermindering;
    2. detonisering van musculatuur;
    3. tonisering van musculatuur;
    4. verbetering van de circulatie: arterieel, veneus en lymfatisch.
    5. mobilisering van huid en onderhuids bindweefsel;
  - c. Fysische therapie in engere zin
De cursist kan fysische therapie in engere zin uitvoeren met de volgende behandeldoeleinden:
    1. pijnvermindering;
    2. beïnvloeding van metabole processen;
    3. beïnvloeding van de circulatie;
    4. verbetering van de wondgenezing en fractuurgenezing;
    5. mobilisering;
    6. beïnvloeding van de musculaire tonus;
  - d. Voorlichting
De student is in staat om over de medische- en dierfysiotherapeutisch-diagnostische gegevens schriftelijk en mondeling te communiceren met de eigenaar van de patiënt, de eventuele verwijzer of andere betrokkenen.
De student is in staat voorlichting te geven in de preventieve en curatieve sfeer.

3. Opleidingsprogramma

A. Toelatingsvoorwaarden

Het bezit van een getuigschrift als bedoeld in artikel 28 van de Wet op de beroepen in de individuele gezondheidszorg.

B. Opleidingsprogramma:

De opleiding bestaat uit theoretisch onderwijs, dat een tijdsperiode van maximaal twee jaar beslaat, en een stageperiode.

Het theoretisch onderwijs en de stageperiode zijn erop gericht dat de cursist voldoet aan de door de minister vastgestelde eisen die zijn verwoord in de leerdoelen, bedoeld in hoofdstuk 2 van dit leerplan.

– Inrichting van het theoretisch onderwijs

Het onderwijs beslaat een tijdsperiode van maximaal twee jaar. Voordat de cursist wordt toegelaten tot het examen van de opleiding fysiotherapie bij dieren, voldoet deze aan de eisen gesteld in het leerplan van deze opleiding. In het theoretisch onderwijs worden de volgende programmaonderdelen gedoceerd en getoetst:

- A. Functionele morfologie;
- B. Fysiologie;
- C. Ziektekunde van orgaansystemen;
- D. Farmacologie;
- E. Zoötechniek;
- F. Fysiotherapie bij dieren.

– Inrichting stage

De stage is een onderdeel van de opleiding tot dierenfysiotherapeut. De stage heeft tot doel de cursisten in de gelegenheid te stellen hun kennis, inzicht en vaardigheden op het gebied van de dierfysiotherapie onder begeleiding te oefenen en te hanteren, zodat zij aan het einde van de opleiding tot dierenfysiotherapeut zelfstandig beroepsmatig kunnen functioneren.

Tijdens de stageperiode, welke geen vast omschreven tijdsperiode omvat, dient de stagiaire ten minste 36 behandelingen te hebben bijgewoond of uitgevoerd. Daarbij wordt ernaar gestreefd dat de werkdiagnose door de betreffende cursist wordt gesteld. Deze handelingen dienen zo veel mogelijk gelijkwaardig verdeeld te worden over de onderdelen hond en paard. Van ten minste twee casus wordt een verslag gemaakt, waaronder minimaal één casus binnen het onderdeel hond en één casus binnen het onderdeel paard.

De stagiaire kan voor de casus hond van een ander stageadres gebruik maken dan voor de casus paard, doch slechts met voorafgaande toestemming van de opleiding kan van meer dan twee stageadressen gebruik gemaakt worden.

– Stagereglement

De onderwijsinstelling is verantwoordelijk voor de organisatie van de stage.

De onderwijsinstelling is verantwoordelijk voor het toewijzen van stage adressen.

In samenspraak met de stagebegeleider en de onderwijsinstelling kan de stagiaire een ander stageadres toegewezen worden.

De stagiair dient zich te houden aan de interne regels van de stage-instelling.

De stagiair heeft de verplichting van geheimhouding omtrent al hetgeen hem als geheim is toevertrouwd of waarvan hij het vertrouwelijk karakter moet begrijpen.

De stagiaire heeft recht op goede begeleiding.

Bij de stagebeoordeling 'onvoldoende' zal de stage in gelijke categorie maar op een ander adres moeten worden overgedaan. Bij herhaald 'onvoldoende' is het in belang van alle betrokkenen dat de stagiaire met de stage stopt.

– Bij de stage betrokkenen

Stagiair: een cursist van de onderwijsinstelling die, in de dierfysiotherapie bij dierenpraktijk van de stagebegeleider, onder begeleiding van de stagebegeleider en onder controle van de onderwijsinstelling activiteiten ontplooit ter realisering van de doelstellingen van de stage.

Stagebegeleider: beroepskracht die werkzaam is in en toegelaten is tot het verrichten van dierfysiotherapie en zich bezig houdt met de praktische en patiëntgerichte begeleiding van de stagiaire. De taken van een stagebegeleider zijn in ieder geval:

1. het onder zijn leiding laten verrichten van een onderzoek;
2. het in overleg met de stagiair initiëren van een behandelplan en het begeleiden hiervan;

3. het helpen verwerken en evalueren van probleemsituaties in de relatie met de patiënten;
4. het beoordelen van het functioneren van de stagiair;
5. het bespreken van de stagebeoordeling met de stagiair en een vertegenwoordiger van de onderwijsinstelling.

Onderwijsinstelling: de organisatie welke een opleiding tot dierenfysiotherapeut verzorgt en via een door haar aangewezen vertegenwoordiger contact houdt met de stagiair en de stagebegeleider.

– *Einddoel stage*

De stagiair kan op een juiste wijze het contact met de patiënt leggen, waardoor de patiënt het onderzoek of de behandeling accepteert. De stagiaire is in staat met behulp van de verstrekte onderzoeksgegevens van de dierenarts zelfstandig anamnese, inspectie en onderzoek af te nemen, of uit te voeren en een behandelingsplan in te stellen of uit te voeren.

4.4 Bijlage 4

Besluit diergeneeskundigen Geldend van 01-09-2018 t/m heden

Hoofdstuk 1. Algemeen

Artikel 1.1. Begripsbepalingen

In dit besluit en de daarop berustende bepalingen wordt verstaan onder:

- *analgesie*: behandeling om pijn weg te nemen of te bestrijden;
- *dierfysiotherapie*: een of meer van de volgende vormen van therapie bij dieren;
  - a. bewegingstherapie, waaronder wordt verstaan het uitvoeren van bewegingen op dieren;
  - b. massagetherapie, waaronder wordt verstaan het toepassen van massagetechnieken op dieren;
  - c. fysische therapie in engere zin, waaronder wordt verstaan het op dieren toepassen van fysische prikkels, niet zijnde ioniserende stralen, door middel van:
    - 1°. elektrotherapie, bestaande uit middenfrequente en hoogfrequente stromen alsmede magneetveldtherapie;
    - 2°. ultrageluidtherapie, bestaande uit behandeling met ultrageluid, al of niet in combinatie met chemische middelen of shockwave;
    - 3°. lichttherapie, bestaande uit behandeling met laser, ultraviolet of infrarood licht;
    - 4°. thermotherapie, bestaande uit behandeling met warmte- en koude-applicaties;
    - 5°. hydrotherapie, bestaande uit behandeling met water, gebruik makend van hydrokinetische, hydrostatische en thermodynamische eigenschappen van water;
    - 6°. balneotherapie, bestaande uit behandeling met baden waaraan een chemisch middel is toegevoegd;
- *gevoeligheidsbepaling*: test die de gevoeligheid van een bacterie voor antibiotica vaststelt;
- *gnotobiont*: dier waarvan de microflora of microfauna volledig bekend is;
- *geslachtsdimorfisme*: het uiterlijke verschil tussen mannelijke en vrouwelijke dieren van dezelfde diersoort;
- *graaddagen*: eenheid die een combinatie is van tijd en temperatuur en die wordt gebruikt om een wachtermijn te meten;
- *infraroodmethode*: methode waarbij de snavel van een dier wordt verkort door middel van het gebruik van infraroodstraling;
- *jonge moederdieren*: moederdieren met een leeftijd van:
  - a. maximaal 32 weken wanneer het dieren van vleeskuikenrassen betreft, of
  - b. maximaal 30 weken wanneer het dieren van legkippenrassen betreft;
- *kiemisolatie*: verkrijging van een zuivere kweek van bacteriën;
- *ongewervelden*: halfgewervelde en ongewervelde dieren;
- *operatie*: instrumentele ingreep bij dieren, gepaard gaande met verbreking van de natuurlijke samenhang van levende weefsels;
- *overzetten van een embryo of eicel*: inbrengen in de gastmoeder van een embryo of eicel;
- *pluimvee*: hoenderachtigen, eenden of ganzen;
- *Richtlijn 1996/22/EG*: Richtlijn 96/22/EG van de Raad van 29 april 1996 betreffende het verbod op het gebruik, in de veehouderij, van bepaalde stoffen met hormonale werking en van bepaalde stoffen met thyreostatische werking, alsmede van bèta-agonisten en tot intrekking van de Richtlijnen 81/602/EEG, 88/146/EEG en 88/299/EEG (PbEG 1996, L 125);
- *Richtlijn 1999/74/EG*: Richtlijn 1999/74/EG van de Raad van 19 juli 1999 tot vaststelling van minimumnormen voor de bescherming van legkippen (PbEG 1999, L 203);
- *Richtlijn 2001/82/EG*: Richtlijn 2001/82/EG van het Europees Parlement en de Raad van 6

- november 2001 tot vaststelling van een communautair wetboek betreffende geneesmiddelen voor diergeneeskundig gebruik (PbEG 2001, L 82);
- *Richtlijn 2007/43/EG*: Richtlijn 2007/43/EG van de Raad van 28 juni 2007 tot vaststelling van minimumvoorschriften voor de bescherming van vleeskuikens (PbEU 2007, L182);
  - *specific pathogen free dier*: dier dat gegarandeerd vrij is van vooraf bepaalde specifieke micro-organismen;
  - *transvaginale follikelpunctie*: met een holle naald door de vaginawand aanprikken van een eiblaasje van de eierstok met als doel het verkrijgen van een of meerdere eicellen;
  - *Verordening (EU) nr. 470/2009*: Verordening (EU) nr. 270/2009 van het Europees Parlement en de Raad van 6 mei 2009 tot vaststelling van communautaire procedures voor het vaststellen van grenswaarden voor residuen van farmacologisch werkzame stoffen in levensmiddelen van dierlijke oorsprong, tot intrekking van Verordening (EEG) nr. 2377/90 van de Raad en tot wijziging van Richtlijn 2001/82/EG van het Europees Parlement en de Raad en van Verordening (EG) nr. 726/2004 van het Europees Parlement en de Raad (PbEU 2009, L 152);
  - *verzamelcentrum*: plaats in Nederland ten behoeve van de verzameling van dieren;
  - *wachttermijn*: termijn die, overeenkomstig de bij of krachtens de wet gestelde regels en de voorschriften bij de vergunning voor het in de handel brengen van een diergeneesmiddel, ten minste na de laatste toepassing van dat diergeneesmiddel aan een dier moet verstrijken alvorens tot productie van levensmiddelen, afkomstig van dat dier, kan worden overgegaan;
  - *wet*: Wet dieren;
  - *winnen van een embryo of eicel*: verkrijgen van een embryo of eicel uit een dier.